

I Statsministeriets egen Gørtzrapport, der kom for et par uger siden, står der:

»Danmark set i bakspejlet er sluppet billigt ud af de færøske bankers krise, og set ud fra en rimelighedsbetragtning må resultatet af bankkrisen anses for utilfredsstillende, da den brede færøske befolkning er kommet til at betale for problemer i banksektoren, hvor udgiften lige så godt kunne være endt hos færøske storindskydere, Den Danske Bank, Indskydergarantifonden og udenlandske forretningsforbindelser.«

Det ville vel være utænkeligt, at staten blev bedt om at låne 300 mia. kr. for at redde det danske bankvæsen!

Statsministeren har også ret i, at regeringen har støttet Færøernes omstillingsproces gennem ekspertbistand på en række områder. Jo, i dag for to år siden oprettedes Finansieringsfonden med en snart 75-årig forhenværende dansk nationalbankdirektør i spidsen for en slags økonomisk besættelsesmagt, hovedsagelig bestående af danske bankdirektører. Virkningen af denne danske bankekspertises hærgen i hælene på Finansstilsynet har været det færøske bankvæsens kollaps og et fald i bankens udlån fra 7 mia. kr. til 2 mia. kr., dvs. en 70 pct.s reduktion.

Bankens indlån er halveret, og udlånsprocenten ligger på 59, og det betyder, at banken har hensat al disponibel investerings- og driftskapital i udlandet.

Finansieringsfonden har også samlet de før ca. 20 fiskefabrikker under ét monopolselskab: Føroyar Fiskavirking. Fusionsmodellen var såmænd De Danske Sukkerfabrikker. Bestyrelsesformanden er også en dansk ekspert, igen en forhenværende bankdirektør, der vist i et bankblad for mange år siden blev beskrevet som synligt nedslidt.

Den færøske fiskeindustri og dens mange oprindelige ejere er ryddet af vejen af Fiskavirking, som overtog et gældssaneret kapitalapparat, der skulle virke som den færøske økonomis lokomotiv ud af krisen. Nu, et år efter stiftelsen, er Fiskavirkings egenkapital på 25 mio. kr. opbrugt, det planlagte halvårsbruttooverskud reduceret fra 14 mio. kr. til et driftsunderskud og dækningsbidraget 40 pct. værre end forventet.

Ud over den oprindelige sanering fra 750 mio. kr. til 340 mio. kr. sker der måske nu en yderligere nedskrivning til 110 mio. kr. og en formindskning af antallet af åbne fabrikker fra de nuværende ni til fem. Afviklingen af den før så store og stolte færøske fiskeindustri er faktisk en skamplet. Snart er der kun 20 fabrikker tilbage,

som er belånt for i alt 110 mio. kr., dvs. godt 5 mio. kr. pr. fabrik. Det kunne enhver amatør vel klare at forrente.

Den nu bebudede lukning af 3-4 fabrikker til er en ulykke for beskæftigelsen på Færøerne. Den danske ekspertise på området ignorerer, at fangsterne altid er små fra august til oktober, mens gråsej igen fiskes i større mængder fra november til langt hen på foråret, samt at torske- og kullerfiskeriet mest foregår om vinteren og til hen i april. Og de seneste to år er Færøernes fiskeeksport faldet 20 pct. i værdi.

En anden dansk ekspert er den akademiske skrivebordsfisker, Peder Andersen, som har fået magt til at påtvinge færøske fiskere et kvotesystem, som danske fiskeriministre siden 1975 har kunnet undgå for Danmarks vedkommende.

Fiskeriet på Færøerne er blevet et mareridt. Senest ved nytår må det indstilles, da kvoterne er opfisket, og det kan ikke genoptages før den 1. september næste år. Hvad har man tænkt, at Færøerne skal leve af de første otte måneder af 1995? Denne spændetrøje må fjernes fra det færøske hovederhverv. Vi må tilbage til en forsvarlig udnyttelse af fiskebestandene med TRC, mekaniske begrænsninger, opdeling mellem fangstmetoder, fredning af yngel og små fiskeområder, fiskedage osv.

Et andet dansk ekspertpanel anbefalede denne sommer i sin betænkning om Færøernes kapital- og likviditetsmarked at forhøje erhvervs- og renteskatten til 35 pct., at forhøje arveafgiften og at indføre en kapital skabt på nettoopsparing – endnu et planøkonomisk forsøg på at bevare den offentlige sektors jerngreb om økonomien og at sikre velfærdssamfundet på bekostning af den enkelte færøske borgers velfærd!

Og så har vi endda et nyt dansk ekspertpanel, Gørtzudvalget, der bl.a. tilråder, at landsstyret sælger retten til mulige råstoffer i undergrunden, og endda foreslår, at den færøske økonomis balance genoprettes ved en fraflytning fra Færøerne, indtil ressourcegrundlaget svarer til indbyggertallet. Denne dårlige anbefaling ville svare til, at f.eks. OECD gav det råd, at Danmarks befolkning på 5 millioner indbyggere deporteredes, så de tilbageværende, skal vi sige 1-2 millioner mennesker kunne leve af landbrug, fiskeri og f.eks. kalk i undergrunden.

Meget af denne danske ekspertbistand er blevet et stort problem for det forpinte færøske folk. Vi vil helst være fri for disse akademiske skrankepaver, som bliver brugt af det danske embedsvælde til at planlægge Færøernes økonomi og affolke vort land.